

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาก็่มพหูชา
ช่วงปี 2523-2533

ชื่อผู้เขียน นางสาวบงกช วงษ์ไทย

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ เสาวรส ณ บางช้าง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฐรุ ชพานนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาบทบาทและการเปลี่ยนแปลงบทบาทของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาก็่มพหูชา ระหว่างปี พ.ศ. 2523-2533 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยต่อการแก้ไขปัญหาก็่มพหูชา ระหว่างปีพ.ศ. 2523-2533 ในการศึกษาได้แบ่งช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 ปีพ.ศ. 2523-2527 ช่วงที่ 2 ปีพ.ศ. 2528-2530 และช่วงที่ 3 ปีพ.ศ. 2531-2533 ในการศึกษาได้ใช้กรอบแนวความคิดของทฤษฎีเกียวยัน และทฤษฎีการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการศึกษาการวิจัยเชิงอรรถาธิบาย ผลการศึกษา พบว่า

ในช่วงที่ 1และ2 รัฐบาลไทยได้แสดงบทบาทอย่างแข็งกร้าวต่อการแก้ไขปัญหาก็่มพหูชา ทั้งในระดับนานาชาติ และระดับภูมิภาค โดยการใช้อาเซียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียกร้องการสนับสนุนจากประชาคมโลก ในสหประชาชาติ พยายามผลักดันให้มีการประชุมระหว่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาก็่มพหูชา และผลักดันให้มีการจัดตั้งรัฐบาลผสม เขมรสามฝ่ายจนเป็นผลสำเร็จ ซึ่งประสบผลสำเร็จทางการทูตอย่างดี นอกจากนี้ รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับอาเซียนอย่างมาก ในการดำเนินนโยบาย เพื่อหลีกเลี่ยงการโจมตีไซเวียตและเวียตนามโดยตรง การกล่าวประณาม

ต่าง ๆ จะดำเนินไปในนามของอาเซียน ซึ่งรัฐบาลไทยประสบความสำเร็จในการทำให้อาเซียนมีความตระหนักในความสำคัญของปัญหาว่าไม่เพียงมีผลกระทบต่อรัฐบาลไทย การรุกรานของเวียดนาม ยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติต่าง ๆ ผลจากการเรียกร้องของรัฐบาลไทยและอาเซียนที่ให้มีการโดดเดี่ยวเวียดนามทั้งทางการเมือง การทูต และเศรษฐกิจจากชาติต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จอย่างยิ่งในการทำให้เวียดนามอ่อนแอลง

ในช่วงที่ 3 รัฐบาลไทยได้เปลี่ยนการแสดงบทบาทต่อการแก้ไขปัญหาก็มีผู้นำ โดยได้แสดงท่าทียอมรับรัฐบาลกัมพูชาที่จัดตั้งโดยเวียดนาม มีการประนีประนอมกับกัมพูชาทุกฝ่าย มีการเชิญผู้นำฝ่ายเฮงสัมริน คือ นายฮุน เซนมาเยือนอย่างไม่ทางการหลายครั้ง เริ่มเจรจาโดยตรงกับเวียดนามในปัญหาก็มีผู้นำ พร้อมทั้งมีการลดการโดดเดี่ยวเวียดนามลง ขณะเดียวกัน รัฐบาลไทยยังคงให้ความสำคัญกับกลุ่มอาเซียน ในการดำเนินนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาก็มีผู้นำ แต่ก็ได้ลดความสำคัญลงไปมาก เนื่องจากการปรับเปลี่ยนแผนนโยบายดังกล่าวของไทย ทำให้รัฐบาลไทยมีบทบาทที่โดดเด่นมากขึ้น โดยรัฐบาลไทยได้พยายามไกล่เกลี่ยผลประโยชน์ของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศไทยได้รับความเชื่อถือมากขึ้น ไม่ต้องพึ่งพิงอาเซียนมากเหมือนในช่วงที่ 1 และ 2 เนื่องจากปัญหาที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยมากที่สุด ผลจากความพยายามดังกล่าว ทำให้มีการจัดตั้งรัฐบาลปรองดองแห่งชาติ โดยการยอมรับความสำคัญของกัมพูชาทุกกลุ่มว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสันติภาพในกัมพูชา ทำให้มีการจัดตั้งสภาสูงสุดแห่งชาติขึ้นได้ในปี พ.ศ. 2533

ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการตัดสินใจแสดงบทบาทดังกล่าวของรัฐบาลไทยพบว่า ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันในการตัดสินใจแสดงบทบาทดังกล่าว คือ

1. ในช่วงที่ 1 จากสภาพการเมืองภายในที่มีความยุ่งเหยิง พรรคการเมืองอ่อนแอ สถานเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาการขยายตัวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย กลุ่มผู้ก่อการร้ายภายในประเทศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐบาลไทยมีความตระหนักในความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ประกอบกับปัจจัยภายนอก คือท่าทีที่แสดงการคุกคามอธิปไตยไทยของเวียดนาม ซึ่งมีใช้เวียตให้การสนับสนุน ยิ่งส่งผลทำให้รัฐบาลไทยมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาความมั่นคงของชาติมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศที่ชาติมหาอำนาจมีการ

แข่งขันกันขยายอำนาจ มีการแข่งขันทางอุดมการณ์สูง แนวคิดสังคมนิยมขยายตัวออกไปมากในชาติต่าง ๆ โดยชาติอาเซียต้องประสบกับการขยายตัวของพรรคคอมมิวนิสต์ มีการก่อการร้ายภายในประเทศ นักท่างกล่าวทำให้รัฐบาลไทย ได้แสดงจุดยืนอย่างแข็งกร้าว โดยแสดงออกทางนโยบายในการโดดเดี่ยวเวียดนาม และการให้การสนับสนุนกลุ่มกัมพูชาฝ่ายต่าง ๆ ที่ต่อต้านเวียดนาม โดยปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทดังกล่าว คือ การสนับสนุนไทยของอาเซียน สหรัฐฯ เจาะอย่างยิ่ง นโยบายต่อต้านการขยายอำนาจของเวียดนามของไทยซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของจีน ทำให้จีนให้การสนับสนุนไทยอย่างเต็มที่ทั้งในระดับภูมิภาค และนานาชาติ จากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้กลุ่มผู้กำหนดนโยบายซึ่งล้วนแต่เป็นกลุ่มที่อยู่ในสายความมั่นคง มีความมั่นใจที่จะแสดงบทบาทต่อการแก้ไขปัญหากัมพูชาอย่างแข็งกร้าว ด้วยการยืนยันในความถูกต้องของมติสหประชาชาติที่เรียกร้องให้เวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชา และเปิดโอกาสให้ชาวกัมพูชาได้มีโอกาสตัดสินอนาคตของตนเอง

2. ในช่วงที่ 2 จากความสำเร็จของการดำเนินการในช่วงแรก ซึ่งแม้ว่าจะยังไม่สามารถผลักดันให้เวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชาได้ แต่ทำให้เวียดนามมีท่าทีที่อ่อนลง เนื่องจากต้องประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยกลับมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง แม้ว่าการเมืองภายในประเทศจะมีความสับสนแต่จากการศึกษา พบว่า พรรคการเมืองได้มีการพัฒนาไปพอสมควร การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเป็นไปตามกลไกของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ ในช่วงนี้ ชาตินิยมอำนาจเริ่มแสดงท่าทีประนีประนอมต่อกันมากขึ้น การศึกษาพบว่า ในช่วงที่ 2 ปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศ และท่าทีของชาตินิยมอำนาจเป็นปัจจัยสำคัญ ที่เป็นจุดเปลี่ยนแปลงแนวทางการแก้ไขปัญหากัมพูชาอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ในช่วงนี้ รัฐบาลไทยยังคงนโยบายเดิมเหมือนในช่วงที่ 1 เนื่องจากกลุ่มผู้กำหนดนโยบายยังคงเป็นกลุ่มเดิม

3. ในช่วงที่ 3 พบว่า รัฐบาลไทยได้เปลี่ยนแปลงการแสดงบทบาทในการแก้ไขปัญหากัมพูชา มีปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้รัฐบาลไทยสามารถดำเนินการได้ คือการเมืองภายในประเทศ กล่าวคือมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล และผู้นำประเทศ นอกจากนี้ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เริ่มมีการกีดกันทางการค้าสูงมากขึ้น ในขณะที่เศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัวสูง ทำให้กลุ่มนักธุรกิจ เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลสำคัญที่สามารถผลักดันแนวความต้องการของตน

ได้มากขึ้น มีการเรียกร้องให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายต่อกลุ่มประเทศอินโดจีน เพื่อให้มีการเปิดตลาดกับกลุ่มอินโดจีนได้มากขึ้น ในขณะที่เวียดนาม ได้มีการถอนทหารออกจากกัมพูชา ในปีพ.ศ. 2532 นโยบายดังกล่าวของเวียดนาม ได้รับการยอมรับมากขึ้นในเวลาต่อมา ทำให้มีการเจรจากันต่อมาในประเด็นปัญหา กัมพูชา และ เศรษฐกิจ นอกจากนี้ชาวมหาอำนาจให้ความสนใจและผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหากัมพูชาอย่างจริงจังจากไซเวียต จีน เป็นปัจจัยสำคัญที่รัฐบาลไทยได้ใช้การเปลี่ยนแปลงนโยบายดังกล่าว ให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหา โดยการประกาศนโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นตลาดการค้า

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ทักษะ และค่านิยมของผู้เข้า และการแยกแยะบทบาท-ลักษณะชำนาญของผู้เข้า มีความสำคัญต่อการตัดสินใจการแก้ไขปัญหากัมพูชา การศึกษาจะเห็นความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจฯ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของการศึกษาช่วงที่ 1-2 และช่วงที่ 3 ซึ่งผู้เข้ามีลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ทำให้มีการตัดสินใจที่ต่างกัน เนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวทำให้มีการเลือกรับ และการให้ความสำคัญกับข้อมูลที่แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Factors Influencing the Role of Thai Government in Solving Kampuchean Conflicts during 1980-1990

Author Miss Bongkot Wongthai

M.A. (Political Science) Politics and Government

Examining Committee

Assoc.Prof.Dr. Narong Sinsawasdi	Chairman
Assoc.Prof. Sawaros Na Bangchang	Member
Assis.Prof. Nat Chaparnond	Member

Abstract

This study concerns the analysis of the roles of Thailand in the Kampuchean crisis during the 1980-1990 period. Two main goals of the study are as followed:

1. To study the tactics and strategies of the Thai Government in solving the Kampuchean conflicts.
2. To study the factors influencing these tactics and strategies.

The theoretical frameworks applied in this study are 1). the foreign policy decision making approach of Richard C. Snyder, H.W. Bruck and Burton Sapin, and the internal-external political linkage

approach of James N. Rosenau. This is a documentary study based on the historical development of the events in Kampuchea. The finding can be summarized as followed:

1. From 1980-1984, the strategy was to isolate Vietnam from the international Community and to force Vietnam to withdraw from Kampuchea. The tactics eliciting, successfully the support of the ASEAN Countries, China, the United State, and the United Nations.

Internal factors influencing the policy in this period were:

1). there were still the threat from Communist terrorists. 2). the decision makers were conservative and strongly anti Communism. 3). the Thai economy was in recession. 4. the government was not stable.

External factors influencing the policy in this period were

1). the ideological conflict between the United States and the Soviet Union. 2). the aggressive policy of Vietnam. 3). the support from China, ASEAN and the United Nations.

During this period Thailand success the fully helped to set up a coalition government by the name of the Coalition Government of Democratic Kampuchea or CGDK . The CGDK comprised of three groups fighting the Vietnamese-support regime of Heng Samrin. The CGDK was also widely recognized by the international community.

2. From 1985-1987, the strategy and tactics were the same as above. However, the Thai Government were more confident in the success of their policy. This was due to the following changes: internally, the Government was more stable, the economy started to grow, the threat from the Communist terrorist were drastically diminished. Externally, Vietnam was more compromising because military and economic problems; militarily, Vietnam realized that it was difficult

to suppress the anti-Vietnam forces inside Kampuchea; economically, Vietnam was facing the difficulties arising from using socialism system and war costs. Besides, the Soviet Union had more compromising leader, Mikhail Gorbachev, who became the leader in 1985.

3. From 1988-1990, the Thai Government was more compromising toward Vietnam and the Heng Samrin regime. The strategy was to end the armed conflict so that trading between Thailand and Kampuchea, Vietnam, and Laos could be open. The tactics used were conciliating gesture toward Vietnam and Heng Samrin regime, and international conferences. Hunsen, the prime Minister of the Heng Samrin was invited unofficially to visit Thailand many times. Five international conferences were helped, three in Indonesia, one in Japan, and one in France. The representative of four Kampuchean factions participated in these conferences.

The factors influencing the Changes in this period were:

1. Internal factors: Thailand had a more liberal government under General Chatchai Choonhavan, Chatchai's advisors, his son included, were more liberal than the previous government under General Prem Tinsulanond. Thai economy started to become export-oriented economy. The Threat from internal Communist terrorist did not exist anymore.

2. External Factors: Vietnam realized that there was no chance for military victory. There was a growing tendency of protectionism in international trading. Besides, the ideological conflict between the United States and the Soviet Union has lost the intensity. Also there was a rapprochement between China and the Soviet

... the international conference possible